

gemeenteraad Maastricht

23 juni 2026

Hilde van den Heuvel
Vincent Aalbers

START

- Voorstellen
 - Verzoek verzorgen informatiesessie adviesrecht
 - Adviesrecht deel instrumentarium Omgevingswet
 - Eerst bredere kader, dan verdiepen adviesrecht
 - Gesprek en interactie
-

Opbouw

- Start
- Het wat waarom en hoe van de Omgevingswet
- Adviesrecht gemeenteraad
- Hoe verder
- Afsluiting

We kunnen niet alle vragen behandelen in twee uur tijd ... en dat hoeft ook niet

OMGEVINGSWET wat waarom hoe

- Context Omgevingswet:
Schaarste aan ruimte in fysieke leefomgeving
> bovengronds en ondergronds
> al dan niet zichtbaar

- Geest Omgevingswet:
Sturing op evenwichtige afweging
van soms tegenstrijdige belangen

Evenwichtige
Toedeling van
Functies
Aan
Locaties

Sturing betekent

- Afweging schaarste fysieke leefomgeving
- Welke, wiens belangen wegen zwaarder
- Welke omgevingskwaliteit streven we na
- Keuzen maken – met consequenties

Doel is om u als raad in positie te brengen

Formele rol

- Kaders stellen
- Controleren
- Volksvertegenwoordiging

Inhoudelijke rol

- Belangen in beeld hebben
 - Belangen afwegen
 - Keuzes maken
-

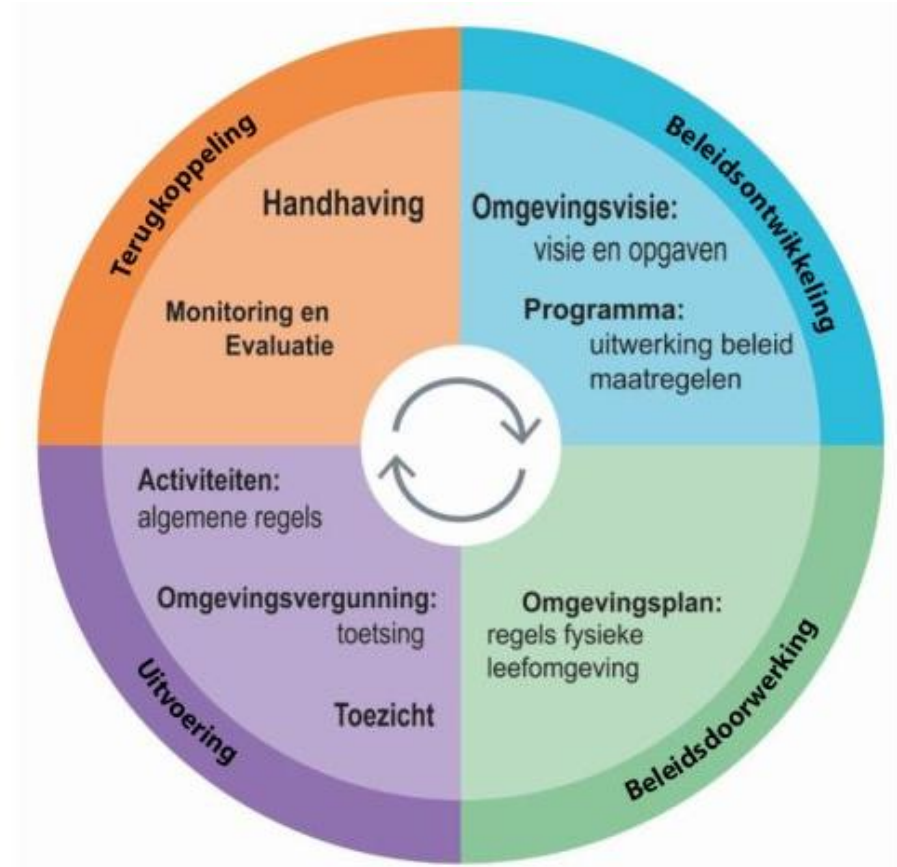
Sturing betekent toedeling en verdeling obv koers, kaders en keuzen

- Welke kwaliteit streven we *waar* na
 - Welke, wiens belangen wegen *waar* zwaarder
 - Aan welke (omgevings)waarden hechten wij *waar*
 - Optoppen en wel/niet meer parkeerplaatsen
 - Veiligheid fietsstraat of doorstroming autoverkeer
 - Camera's en veiligheid of bescherming privacy
 - Duurzaamheid zonnepanelen of behoud monumenten
 - Keuzen maken noodzakelijk
-

Sturen met instrumenten Omgevingswet

- Schets
- In enkele plaatjes

omgevingsvisie

omgevingsprogramma's

omgevingsplan

omgevingsprogramma's

vergunningverlening (Bopa)

Waterval effect:
wat je bovenin niet regelt,
komt onderin terug

gemeenteraad

benutten, ontwikkelen
omgevingsvisie
beschermen

kaderstellend

college

omgevingsprogramma's
benutten, ontwikkelen

uitwerking

gemeenteraad

omgevingsplan
beschermen

juridische borging

college

vergunning
verlening
adviesrecht
casuïstiek

uitvoering

omgevingsvisie

omgevingsprogramma's

omgevingsplan

vergunning
verlening

voor initiatiefnemers en
belanghebbenden
én voor uw raad

transparantie,
voorspelbaarheid

onvoorspelbaarheid,
willekeur

Doel en geest
Omgevingswet

Wettelijk kader opbouw gemeentelijk instrumentarium Omgevingswet

- Omgevingsvisie per 2027
- Omgevingsprogramma's deels vrij, deels verplicht (VHP 2027, warmte 2028)
- Omgevingsplan uiterlijk 2032
- Vergunningverlening bopa's vanaf 2024

Zo ook voor Maastricht

Opbouw instrumentarium **groeiproces** Maastricht

- Omgevingsvisie vastgesteld februari 2026. Inclusief MER
- Omgevingsprogramma's benoemd. Informatiesessie gepland oktober 2026

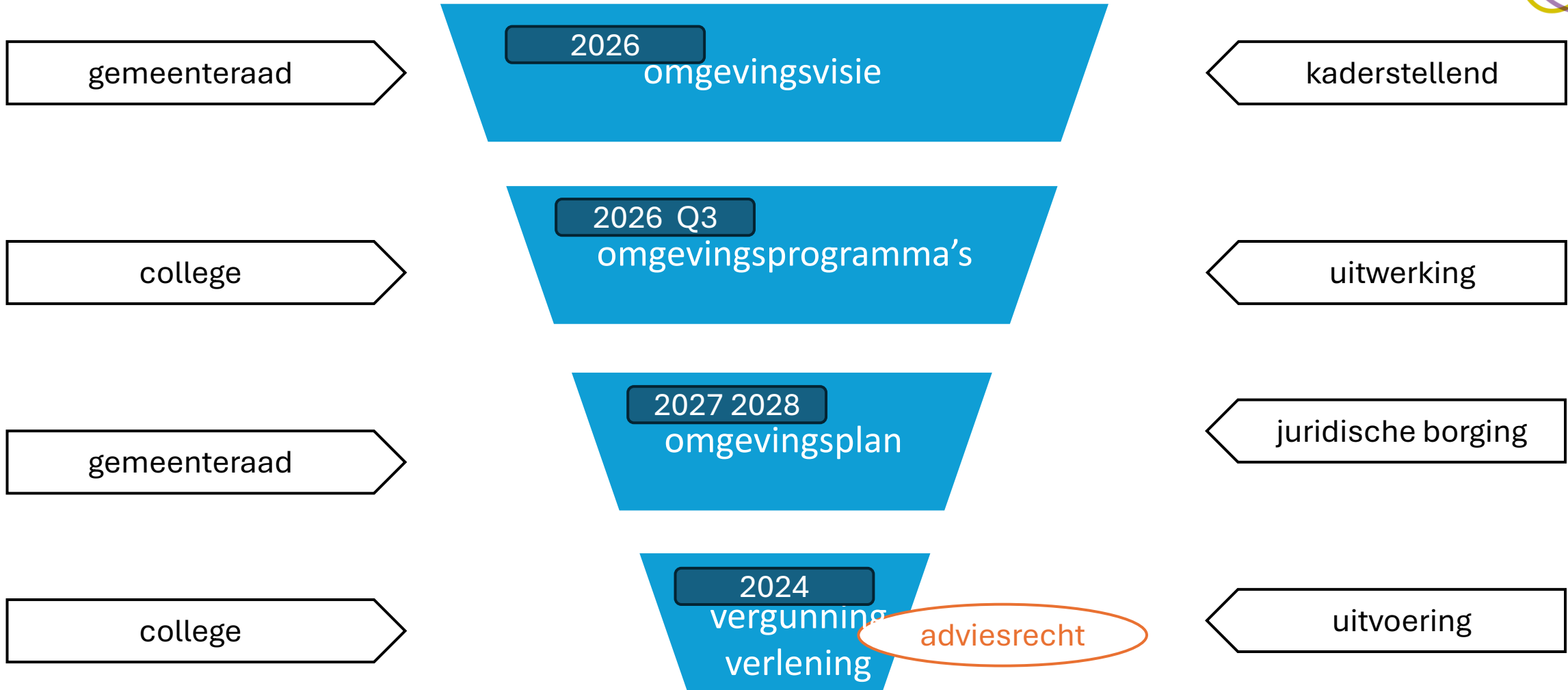
- Buitengebied, blauwe dooradering
- Stedelijke vergroening klimaatadaptatie
- Volkshuisvesting en woonprogammering
- Zorgvuldige verdichting
- Ruimte voor werken

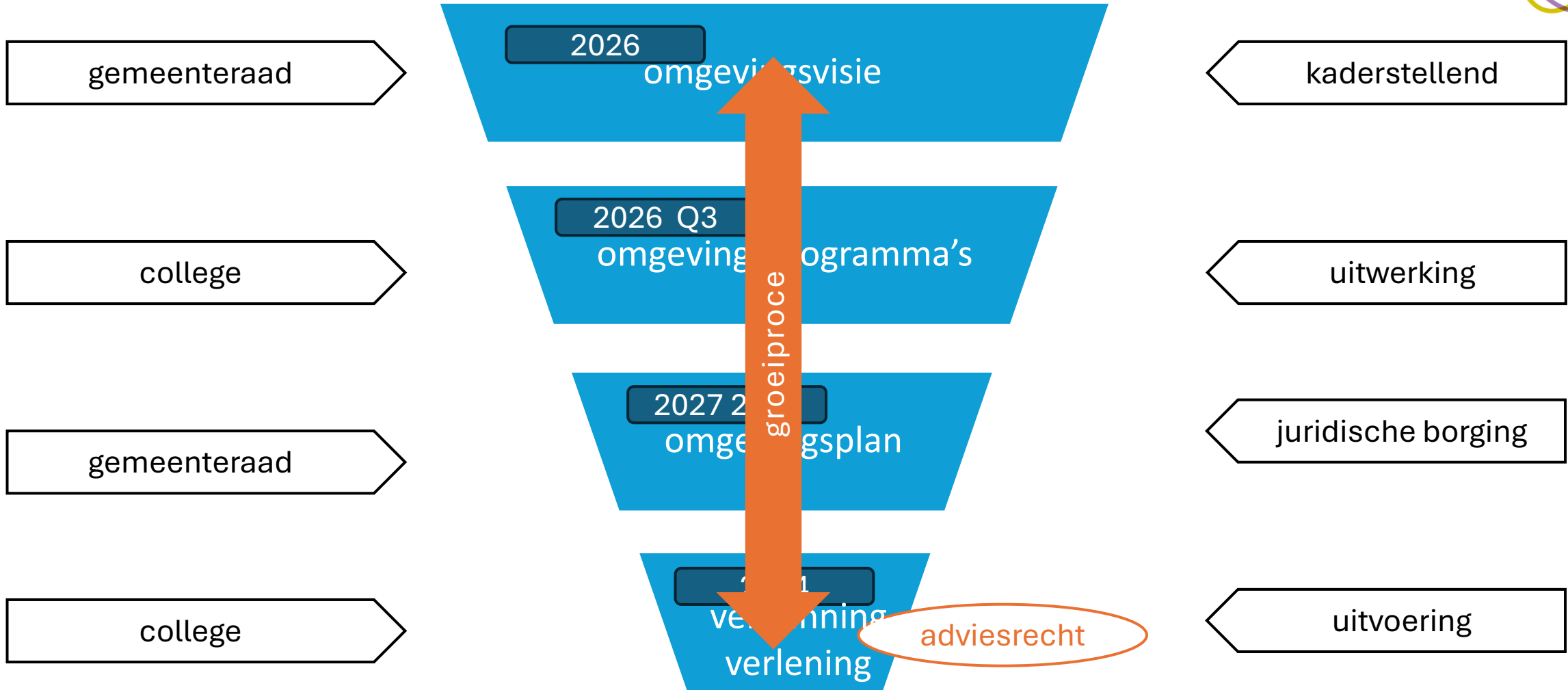
- Hart van de stad
 - Bereikbaarheid
 - Masterplan BMHC
 - Geluid
-

Opbouw instrumentarium **groeiproces** Maastricht

- Omgevingsvisie vastgesteld februari 2026. Inclusief MER
 - Omgevingsprogramma's benoemd. Informatiesessie gepland oktober '26
 - Omgevingsplan opbouw
 - via basisregeling (Heer en Scharn) 2027-2028
 - Transitieaanpak Omgevingsplan '2.0': raad september '26
-

Tot slot: de gemeenteraad heeft meerdere **knoppen** om aan te draaien

1	sturen op leefomgeving	<i>Omgevingsvisie</i>
2	eisen stellen aan participatie	<i>Participatiebeleid</i>
3	geld en opdrachten geven aan College	<i>P&C, moties, raadsbesluiten</i>
4	controleren van de uitvoering	<i>Omgevingsprogramma's, P&C, moties, vragen</i>
5	omgeving beschermen met regels	<i>Omgevingsplan</i>
6	grip op ontwikkelingen en initiatieven	<i>Omgevingsprogramma's, Bopa's, adviesrecht</i>
-

Lijst adviesrecht van de raad bij BOPA's (raadsbesluit 2021)

1. Reeds positief raadsbesluit of vastgesteld beleidskader

2. Woningen binnen stedelijk gebied passend in Woonprogrammering

3. Maatschappelijke, sociale, culturele, sport- en recreatie functies in stedelijk gebied: max 1.500 m²

4. Lokale weg- en waterinfrastructuur en groenvoorzieningen in stedelijk gebied

5. Uitbreiding hoofdgebouw of bijgebouw (buiten bebouwde kom: max. 5 m hoog en 150 m²)

6. Gebouwen voor infrastructurele of openbare voorzieningen: max. 5 m hoog en 50 m²

7. Bouwwerken (geen gebouw): max. 10 m hoog

8. Bouwen dakterras, balkon, dakopbouw, isolatiemaatregelen of vergelijkbaar hiermee

9. Antenne-installaties tot 40 meter

10. Niet-ingrijpende herinrichting van openbaar gebied

11. Functiewijziging zonder uitbreiding oppervlakte / volume

12. Tijdelijk ander gebruik gronden en bouwwerken, max. 10 jaar

En: werkwijze samen met transitieaanpak omgevingsplan evalueren (na 1 jaar).

Lijst adviesrecht van de raad bij BOPA's (voorstel najaar 2025)

1. Reeds positief raadsbesluit of vastgesteld beleidskader

2. Woningen binnen stedelijk gebied passend in Woonprogramming

3. Maatschappelijke, sociale, culturele, sport- en recreatie functies in stedelijk gebied: max 1.500 m²

4. Lokale weg- en waterinfrastructuur en groenvoorzieningen in stedelijk gebied

5. Uitbreiding hoofdgebouw of bijgebouw (buiten bebouwde kom: max. 5 m hoog en 150 m²)

6. Gebouwen voor infrastructurele of openbare voorzieningen: max. 5 m hoog en 50 m²

7. Bouwwerken (geen gebouw): max. 10 m hoog

8. Bouwen dakterras, balkon, dakopbouw, isolatiemaatregelen of vergelijkbaar hiermee

9. Antenne-installaties tot 40 meter

10. Niet-ingrijpende herinrichting van openbaar gebied

11. Functiewijziging zonder uitbreiding oppervlakte / volume

12. Tijdelijk ander gebruik gronden en bouwwerken, max. 10 jaar

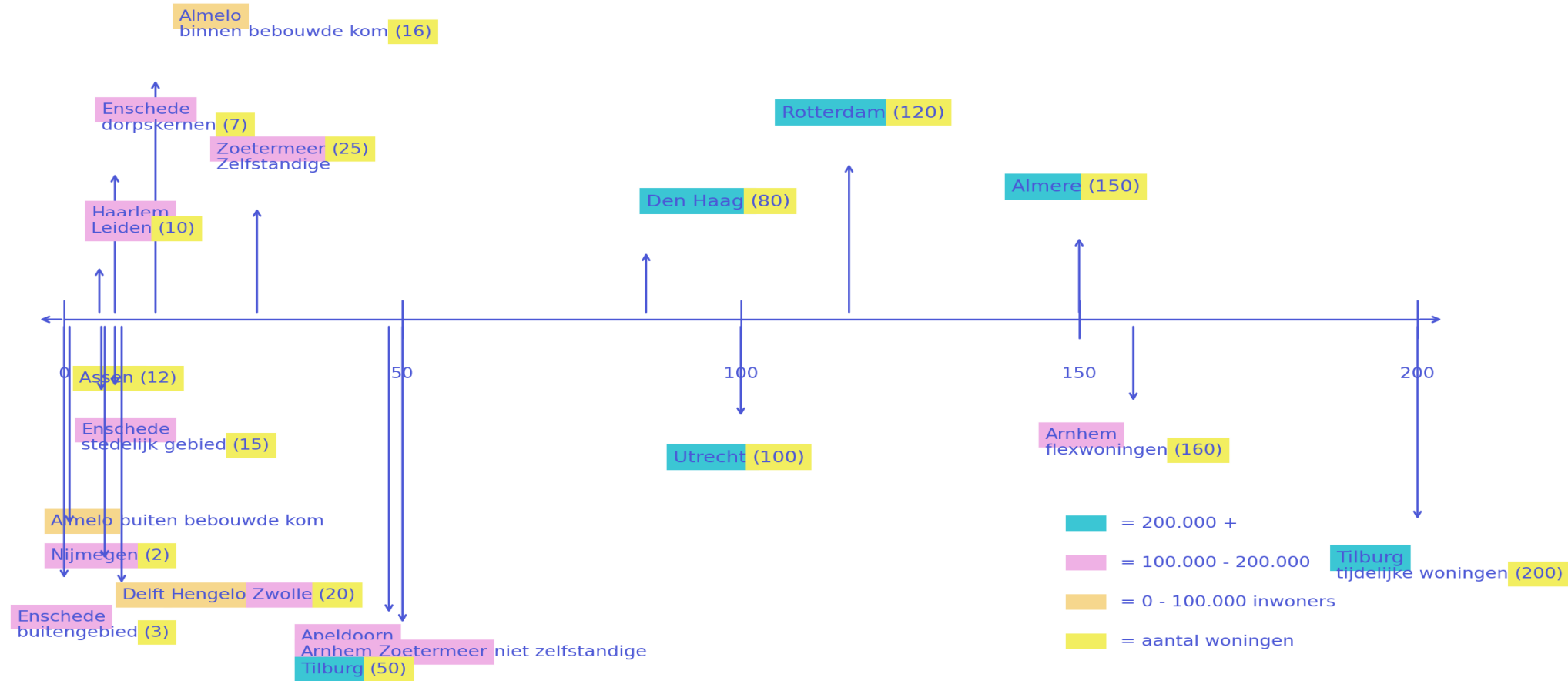
WEL VOOR BINDEND ADVIES NAAR RAAD:

1. Bij toevoegen van woning(en) binnen bestaande bebouwing of uitbreiding daarvan (> 50% aan bouwmassa of toename woningen netto > 50)

2. Bij nieuwbouw van woning(en) hoger dan 1 extra bouwlaag dan toegestaan in omgevingsplan, of als afstand tot aangrenzend hoofdgebouw, < 15 meter of toename aantal woningen netto > 50

Visualisatie vergelijking adviesrecht gemeenten op 'woningaantal' (bijlage 3)

HOE VERDER

Keuze

- Hoe sturen als raad
 - > aan de achterkant of aan de voorkant
 - > op koers en kaders of sturen op casuïstiek
 - > op hoofdlijnen of op details
 - In dit groeiproces met mijlpalen
-

TIP

Ga in gesprek met college en griffie

Blijf / ga in gesprek. Stel vragen als opdrachtgever. Vanuit de grote lijnen, niet vanuit de details. Ongeacht of u het wel of niet eens bent met een ingeslagen richting.

Hoe staan we ervoor ?

- Waar staan we (visie, plan, programma's)?
- Welke besluiten komen eraan, wanneer?
- Welke omgevingsprogramma's lopen of komen nog?

Hoe staan we ervoor ?

- Welke werkafspraken zijn er over advies bij Bopa's?
- Welke afspraken over participatie?
- Welke informatie krijgen we standaard, wanneer en in welke vorm?
- Op welk moment wordt de raad betrokken bij gebiedsontwikkeling?

Wat kunnen wij doen om opgeven te versnellen ?

- Waar wilt u richting van ons, waar ruimte?
 - Wat mist u?
 - Wat kunnen wij als raad doen om u te helpen?
-

Drie dingen om mee te nemen

1

U bent opdrachtgever. Pak uw kaderstellende rol vroegtijdig.

Bij elk voorstel: past dit in onze visie? Zo niet, vraag het college het uit te leggen.

Verandert de gewenste richting? Pas uw omgevingsvisie aan. Een niet-actuele visie belandt, ook bij college en ambtenaren, in de lade.

2

U heeft veel knoppen om aan te draaien. De wet is slechts gereedschapskist.

Draai aan de meest passende knop, en zet het instrument in dat daarbij hoort. Omgevingsvisie, omgevingsplan, omgevingsprogramma's, participatiebeleid, adviesrecht. Plus losse raadsbesluiten, moties, begroting en vragen & inlichtingen.

3

Blijf in gesprek. Het gaat om een goed samenspel.

Over voortgang uitvoering, over uw betrokkenheid bij gebiedsontwikkelingen of over de kaders die u heeft gesteld. Maak werkafspraken met college en griffie voor een goed samenspel. En vraag ook wat zij van u nodig hebben.

Dank u wel — en veel succes in uw rol als raadslid.
